

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła do 2009 r. ustawa z dnia 30 VI 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104) z późniejszymi zmianami, a od 2010 r. ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 i 1241) z późniejszymi zmianami. W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590—1592, z późniejszymi zmianami) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966) z późniejszymi zmianami.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, rachunku dochodów własnych jednostek budżetowych (od 2005 r.) i funduszy celowych.

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

Powyższa uwaga dotyczy również funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz rachunku dochodów własnych tych jednostek.

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local self-government entities (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

The legal basis defining the above mentioned processes until 2009 provided the Law on Public Finances, dated 30 VI 2005 (Journal of Laws No. 249, item 2104) with later amendments, and since 2010 the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws No. 157, item 1240 and 1241) with later amendments. With respect to the financial management of local self-governments, the legal basis is additionally provided by the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Self-government, dated 5 VI 1998, the Law on Voivodship Self-government, dated 5 VI 1998 (uniform text, Journal of Laws 2001 No. 142, items 1590—1592, with later amendments), and the Law on Incomes of Local Self-government Entities, dated 13 XI 2003 (Journal of Laws No. 203, item 1966) with later amendments.

2. The presented data include information regarding revenue and expenditure of: the budgets of local self-government entities as well as budgetary establishments, auxiliary units, own income account of budgetary entities (since 2005) and appropriated funds.

3. Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law on Public Finances.

A city with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore, in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

Above note concerns also appropriated funds, budgetary establishments, auxiliary units and their own income account.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy i rozdziały — określające rodzaj działalności oraz paragrafy — określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Prezentowane dane opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków, ustaloną przez Ministra Finansów na mocy kolejnych rozporządzeń z lat 2000-2011.

5. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
 - c) dochody z majątku np. dochody z najmu i dzierżawy,
 - d) środki z innych źródeł na dofinansowanie zadań własnych;
- 2) dotacje celowe:
 - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r., Dz. U. Nr 38, poz. 207),
 - c) otrzymane z funduszy celowych,
 - d) pozostałe dotacje,
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

4. Revenue and expenditure of the budgets of local self-governments are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions and chapters — defining types of activity, and into paragraphs — defining types of revenue, income or expenditure; the presented data, were compiled in accordance with the detailed classification of budget revenue and expenditure, specified by the Minister of Finance in subsequent decrees adopted in the period of 2000-2011.

5. Budget revenues of local self-government entities comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee,
 - c) revenue from property, e.g., revenues from renting and leasing,
 - d) funds from other sources for the additional own tasks;
- 2) appropriated allocations:
 - a) from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks fulfilled on the basis of agreements with bodies of the government administration,
 - b) provided under the programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200, 620 of the detailed classification of income, expenses, revenues and expenditures and funds from foreign sources, in force on the basis of the decree of the Minister of Finance dated 2 III 2010, Journal of Laws No. 38, item 207),
 - c) allocations received from appropriated funds,
 - d) other allocations,
- 3) general subsidies from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional.

6. Expenditure of local self-government entities budgets are divided into: property related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditures on wages and salaries (including derivatives),
- expenditures on the purchase of materials and services,
- allocations, among others, for the organizational and legal units operating within local self-government entities budgets,
- expenditures on debt servicing,
- expenditures related to granting endorsements and guarantees,
- benefits for natural persons.

7. Information concerning local self-government entities budgets is compiled in the Central Statistical Office on the basis of the Ministry of Finance reports.

TABL. 1(282). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM..... 2000 TOTAL	6142097,2	2595020,1	2163767,5	1029457,1	353852,5
2005	8341173,8	3881049,7	2637488,7	1201222,8	621412,6
2010	12782620,2	6034815,1	3829407,5	1905104,8	1013292,8
2011	13856723,7	6326394,7	4216464,5	2079721,0	1234143,5
Dochody własne..... Own revenue	7673592,8	3514850,9	2952875,4	564332,1	641534,4
w tym: of which:					
Udziały w podatku dochodowym..... Share in income tax	3030949,7	1187688,1	983281,8	318040,8	541939,0
od osób prawnych..... corporate income tax	723414,0	146820,6	79424,1	30624,6	466544,7
od osób fizycznych..... personal income tax	2307535,7	1040867,5	903857,7	287416,3	75394,3
Podatek od nieruchomości..... Tax on real estate	1466345,2	1071545,0	394800,2	-	-
Podatek rolny..... Agricultural tax	86740,3	85881,0	859,3	-	-
Podatek od środków transportowych Tax on means of transport	53943,4	35680,2	18263,2	-	-
Podatek od czynności cywilnoprawnych Tax on civil law transactions	124108,2	69790,7	54317,5	-	-
Opłata skarbowe Treasury fee	38037,7	20822,7	17215,0	-	-

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1(282). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
Dochody własne (dok.) Own revenue (cont.)					
Dochody z majątku	940817,7	349237,1	562451,2	23511,6	5617,9
Revenue from property					
w tym dochody z wynajmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	331997,2	156411,3	165090,2	9041,2	1454,5
of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character					
Środki na dofinansowanie własnych zadań z innych źródeł	112648,1	92330,4	4866,7	6635,7	8815,3
Funds for additional financing of own tasks from other sources					
Dotacje celowe^b	3138690,6	1424365,2	556210,9	692679,8	465434,7
Appropriated allocations^b					
w tym: of which:					
Z budżetu państwa	1843408,1	916604,8	228063,1	473315,9	225424,3
From the state budget					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	1172274,8	606293,4	178757,9	236906,7	150316,8
for government administration tasks					
własne	667401,5	309199,0	48752,1	234349,8	75100,6
for own tasks					
realizowane na podstawie porozumień z orga- nami administracji rządowej	3731,9	1112,4	553,1	2059,4	7,0
realized on the basis of agreements with gov- ernment administration bodies					
Otrzymane z funduszy celowych	40578,0	25310,5	3916,2	4927,2	6424,2
Received from appropriated funds					
Na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między jednostkami samorządu terytorial- nego	141446,1	54373,1	29257,6	52400,7	5414,7
For tasks realized on the basis of agreements between entities of local self-government					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	3044440,3	1387178,5	707378,2	822709,2	127174,4
General subsidies from the state budget					
W tym na zadania oświatowe	2461637,3	1078939,4	643856,3	673773,0	65068,5
Of which for educational tasks					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z paragrafów 200 i 620 klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych (w 2009 r. określanymi jako dotacje rozwojowe).

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Including allocations from paragraphs 200 and 620 of the classification of budget revenue and expenditure (in 2009 defined as development allocations).

TABL. 2(283). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2011 R.**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISIONS IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM..... TOTAL	13856723,7	6326394,7	4216464,5	2079721,0	1234143,5
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo..... Agriculture and hunting	281842,1	124394,1	212,0	11856,3	145379,8
Transport i łączność..... Transport and communication	960479,4	228880,7	395425,9	184788,6	151384,3
Turystyka..... Tourism	49920,5	25408,7	10090,4	3994,2	10427,2
Gospodarka mieszkaniowa..... Dwelling economy	1113874,9	398399,0	674548,6	35717,4	5210,0
Działalność usługowa..... Service activity	79934,4	8390,8	16686,2	41264,8	13592,6
Administracja publiczna..... Public administration	216322,7	69725,6	108591,6	22341,4	15664,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa..... Public safety and fire care	180671,1	14156,8	54061,5	112452,8	-
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych oraz od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej..... Corporate income tax and personal income tax as well as from others units without legal personality	5167662,3	2684243,5	1575033,7	365045,0	543340,2
Oświata i wychowanie..... Education	295514,3	161061,5	66388,6	35848,5	32215,7
Ochrona zdrowia..... Health care	273155,7	5473,9	14184,1	172733,9	80763,8
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej..... Social assistance and other tasks in sphere of social policy	1122543,8	715030,0	193888,0	201838,1	11787,7
Edukacyjna opieka wychowawcza..... Educational care	46313,0	22583,9	5340,5	11690,8	6697,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska..... Municipal economy and environmental protection	326449,7	256701,8	54058,4	14889,6	800,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego..... Culture and national heritage	79191,6	67471,6	3578,6	127,5	8013,9
Kultura fizyczna i sport..... Physical education and sport	92405,7	79727,5	9885,9	2741,2	51,1

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3(284). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
O G Ó Ł E M 2000 TOTAL	6452457,8	2741233,2	2308268,0	1052720,0	350236,6
2005	8121049,3	3921926,3	2412925,3	1216795,5	569402,2
2010	14027112,8	6716508,9	3999167,5	2008061,1	1303375,3
2011	14692796,7	6628339,1	4437043,4	2110504,2	1516910,0
Wydatki bieżące Current expenditure	11137925,0	5086782,0	3375695,6	1794824,4	880623,0
w tym: of which:					
Dotacje Allocations	1215254,1	409743,0	328189,0	142217,0	335105,0
w tym dotacje dla zakładów budżetowych, go- spodarstw pomocniczych, środków specjal- nych i funduszy celowych of which allocations for budgetary establish- ments, auxiliary units, special funds and ap- propriated funds	59561,7	42187,8	17373,9	-	-
Świadczenia na rzecz osób fizycznych Benefits for natural persons	1084200,0	820613,1	190015,8	65692,3	7878,7
Wydatki bieżące jednostek budżetowych Current expenditure of budgetary entities	8413930,4	3664299,6	2697185,8	1531488,6	520956,3
w tym: of which:					
wynagrodzenia wages and salaries	3910807,9	1840791,4	1055966,9	840147,3	173902,5
składki na obowiązkowe ubezpieczenia spo- łeczne i Fundusz Pracy contributions to compulsory social security and the Labour Fund	629315,9	309236,9	167026,0	126493,4	26559,6
zakup materiałów i usług purchase of materials and services	2908467,8	1261030,7	1076699,5	345166,6	225571,0
Obsługa długu publicznego Public debt servicing	265810,4	117971,1	94745,9	38080,8	15012,6
Wydatki majątkowe Property expenditure	3554871,7	1541557,0	1061347,9	315679,8	636287,0
W tym inwestycyjne ^b Of which investment expenditure ^b	3287511,8	1488537,7	915737,4	309849,8	573387,0

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Including allocations for financing investment tasks of budgetary establishments, auxiliary units, special funds and appropriated funds.

TABL. 4(285). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW
W 2011 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISIONS IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
OGÓŁEM TOTAL	14692796,7	6628339,1	4437043,4	2110504,2	1516910,0
w tym: <i>of which:</i>					
Rolnictwo i łowiectwo..... <i>Agriculture and hunting</i>	347982,5	183771,3	468,5	11948,6	151794,1
Transport i łączność..... <i>Transport and communication</i>	2736072,3	650443,4	1024933,2	358548,8	702146,9
Turystyka	88136,7	43659,2	24862,4	6060,3	13554,8
Gospodarka mieszkaniowa..... <i>Dwelling economy</i>	639016,2	351311,7	272597,6	9193,7	5913,1
Działalność usługowa..... <i>Service activity</i>	120350,0	29865,6	38049,6	38506,6	13928,2
Administracja publiczna..... <i>Public administration</i>	1241863,2	672344,7	273658,2	197130,5	98729,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciw- pożarowa..... <i>Public safety and fire care</i>	276732,2	73831,8	85005,5	114626,4	3268,6
Obsługa długu publicznego ^b	267001,3	118533,1	95105,7	38349,9	15012,6
Oświata i wychowanie	3752348,6	2018824,8	1019504,7	599985,6	114033,5
Ochrona zdrowia..... <i>Health care</i>	450765,5	62725,3	37396,0	191212,2	159432,0
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej..... <i>Social assistance and other tasks in sphere of social policy</i>	1787870,0	965785,4	416283,7	364621,0	41179,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	338095,4	70921,5	99886,6	142401,9	24885,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	889118,7	661023,5	219547,5	6232,7	2315,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego..... <i>Culture and national heritage</i>	612863,4	344757,6	176789,5	3751,7	87564,6
Kultura fizyczna i sport..... <i>Physical education and sport</i>	408508,5	253332,5	130986,1	7924,0	16265,8

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Includes public debt servicing and current expenditure of budgetary entities connected with this servicing.